

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนาระบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและรวบรวมปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ (Best Practice) ในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผลงานวิจัย 2) ศึกษาและพัฒนาระบบการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น และ 3) ศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือของชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้ดำเนินการขยายผลความสำเร็จด้านการจัดการธาตุอาหารเพื่อเพิ่มผลผลิตพืช โดยดำเนินงานร่วมกับชุมชน ซึ่งได้กำหนดพื้นที่ดำเนินการ 14 พื้นที่ ได้แก่ โครงการขยายผลโครงการหลวงวาวี ป่าแป๋ ผาแตก โหล่งขอด แม่ะล่อ ปางหินฝน สบโขง ถ้ำเวียงแก บ่อเกลือ น้ำแปง น้ำเค็ม ห้วยเขย่ง สบเมย และแม่สามแลบ โดยเน้นในพืช 3 ชนิด คือข้าวไร่ ข้าวนา และข้าวโพด ซึ่งเป็นพืชหลักของพื้นที่ ได้จัดดูงานแปลงทดสอบสาธิตจำนวน 13 ครั้ง หากหรือกับชุมชน หน่วยงานท้องถิ่นเพื่อหาแนวทางในการขยายผลฯ และจากการจัดดูงานและสรุปการทดสอบให้แก่ชุมชนได้รับทราบ ส่งผลให้มีเกษตรกรยอมรับเทคโนโลยี จำนวน 403 ราย พื้นที่ 2,349 ไร่ ในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง 13 แห่ง โดยงบประมาณในการจัดหาวัสดุเกษตรกรแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานท้องถิ่น (วาวี โหล่งขอด ป่าแป๋ ผาแตก และน้ำเค็ม) และสถาบันฯ ร่วมกับชุมชนอบรมการจัดการธาตุอาหารเพื่อเพิ่มผลผลิตพืช และสาธิตการผสมปุ๋ยให้แก่เกษตรกรที่สนใจ 17 ครั้ง เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม 334 ราย นำเกษตรกรจำนวน 41 ราย เข้าศึกษาดูงานการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ณ วิสาหกิจชุมชนหนองยางแดง ตำบลหนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เพื่อสร้างแรงจูงใจในการร่วมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยไว้ใช้เองในชุมชน นอกจากนี้ยังได้ผลิตสื่อเผยแพร่การจัดการธาตุอาหารพืช 2 ชนิด ได้แก่ VCD และโปสเตอร์การจัดการธาตุอาหารพืชเป็นรายพื้นที่

คำสำคัญ กระบวนการ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การมีส่วนร่วม